



**Aanwezig:** Erik Jongenotter (voorzitter), Sjoert Bakker, Maria Salomons, Leon van den Biggelaar (verslag), Ton van Grinsven, Ane Wiersma, Hans van Run, Akke Drentje, Erik van Holten, Luc Prinsen, Peter Smit, Marcel Fick, Martijn de Leeuw, Dimitri Poncin (tot 13.40 uur), Harma Wilts (tot 12.10 uur), Maarten Strating

**Afwezig:** Eric Greweldinger, Teun Immerman.

## 1. Opening en vaststelling agenda

Erik opent de vergadering om 10.03 uur. Er zijn geen aanvullingen op de agenda.

## 2. Mededelingen, ingekomen en verzonden stukken

### Mededelingen

- Maria vraagt of Dropbox bijgewerkt kan worden. Diverse CVN leden kunnen niet meer op Dropbox en de vraag doet zich voor of we met Dropbox moeten stoppen of overstappen naar een alternatief. Van belang is dat er een centrale plaats blijft voor de CVN documenten en ook dat Dropbox wordt geactualiseerd. Korte termijnoplossing voor leden die niet meer op Dropbox kunnen is om via zijn/haar privé mail aan te melden bij Dropbox. Een verzoek hiertoe kan naar Ane worden gemaild. Andere opties zijn Google Drive of een aparte pagina op de CVN website. Dimitri vraagt bij Thomas Bos na wat de mogelijkheden zijn en Luc vraagt intern na wat de mogelijkheden zijn wat betreft hosting van de server.

### Inkomend:

- Geen.

### Uitgaand:

- Geen.

## 3. Verslag van de vergadering van 8 november 2023

### a. Tekstueel:

- De secretaris verwerkt de opmerkingen in het verslag.

### b. Openbaar:

- Geen opmerkingen.

### c. Naar aanleiding van:

- Pagina 2, 3<sup>e</sup> vraag van Eric:  
Hans weet dat er vanuit de Normcommissie contact is geweest met de netbeheerders over de eisen aan de kast van het regeltoestel. Als daarover meer te vertellen valt, dan koppelt Hans dit terug in de CVN.

### d. Actielijst

- 2021-12-1: ligt stil in verband met tijdgebrek  
2023-07-03: rapport mag niet openbaar gemaakt worden; Luc maakt wellicht wel een oplegger ; mag van de lijst  
2023-09-1: staat op de agenda van vandaag, mag van de lijst  
2023-09-4: nog niks duidelijk, wellicht in de loop van december; blijft op de lijst.



## 4. Nieuw lid en procedure afmelden CVN vergadering

Maarten Strating van Vialis is vandaag voor het eerst aanwezig als nieuw lid van de CVN. Maarten is bij Vialis naast product owner ook product ontwikkelaar van de applicatie generator (ATB) en de C-ITS applicatie. Daarnaast vervult hij de rol van verkeerskundige binnen Vialis.

Dimitri vraagt om afmeldingen voor een CVN vergadering uiterlijk maandag middag door te geven. Dit in verband met het doorgeven van het aantal lunches en eventuele afmelding daarvan als de vergadering niet door gaat. Het kan zijn dat je op dinsdag alsnog niet kunt komen, maar afmeldingen op dinsdag tellen niet meer mee bij het bepalen of de vergadering wel of niet doorgaat. Die beslissing valt dus uiterlijk maandag middag.

## 5. Standaardisatie TFT toegang

Peter heeft een document opgesteld over de toegang tot het bedieningspaneel. Tijdens de bespreking daarvan komen we tot de volgende opmerkingen:

- Een ethernetpoort in het bedieningspaneel is akkoord; hiermee mag alleen verbinding gemaakt kunnen worden met onderdelen van het regeltoestel waarop ingelogd wordt, niet met andere regeltoestellen of apparaten op het netwerk.
- De discussie over cyber security valt buiten de scope van dit document.
- Onderverdeling van rechten naar vier categorieën is prima.
- Categorie "kantonnier" kan beter "technisch beheer" genoemd worden.
- Het moet mogelijk blijven om als gebruiker van een van de groepen een individuele gebruikersnaam en wachtwoord te krijgen gelet op de eisen vanuit de BIO.
- De mogelijkheid om storingsen te resetten hoort bij niveau "technisch beheer".
- De term "klokinstellingen" is niet juist, dit moet "bedrijfstijden" worden.

Tijdens de discussie wordt voorgesteld om geen overzicht van mogelijkheden per categorie te geven maar het doel van de betreffende categorie te beschrijven met daarbij enkele voorbeelden. De vraag doet zich voor of we een standaard willen die voorgeschreven gaat worden (en dus volledig moet zijn) of dat het een vrijblijvende richtlijn wordt. Deze discussie schuiven we voor ons uit. Peter past het document aan en bespreking daarvan komt opnieuw op de agenda.

## 6. Vragen en oplossingen uit de praktijk

**Harma:** gemeente Amersfoort is een proef gestart met de fiets peloton module van DTV in combinatie met camera's van Vinotion en aangevuld met de Fietsketting. Hiermee wordt o.a. door middel van borden en markering op de weg geprobeerd om fietsers groepjes te laten vormen. De eisen vanuit de AVG hebben tot vertraging geleid maar begin december is de proef gestart. Harma deelt het DPIA rapport hierover. Er wordt prioriteit gegeven op de manier van bus prioriteit. Aanvragen en verlengen bij 3 fietsers, als eerstvolgende groen bij 5 fietsers en absolute prioriteit bij 8 fietsers. In januari volgt een effectmeting.

**Erik vH:** Erik heeft ook in Breda een project met de fiets peloton module gerealiseerd maar zonder de aanvullingen van de Fietsketting. Luc merkt op dat camera's ook door middel van bekabeling op het regeltoestel kunnen worden aangesloten waardoor de



keten via UDAP overbodig wordt. In Eindhoven is dit in verleden al een keer gedaan. De camera's zijn daarbij rechtstreeks verbonden met de RIS.

**Ane:** Recentelijk is Amsterdam overgestapt naar een maximum snelheid van 30 km per uur. Deze overstap is goed verlopen. In de verkeerslichten zijn de ontruimingstijden aangepast, niet de hiaattijden. De presentatie uit Amsterdam hierover wordt gedeeld.

**Ane:** Informatie in het DSI buffer moet 1 machineslag beschikbaar zijn en niet tot de eerstvolgende wijziging van het buffer. Als informatie toch langer in het buffer staat, dan is dit fout. Ton bevestigt dit. Als dit probleem zich voordoet, kan naar de wijzigingsvlag gekeken worden.

**Luc:** Luc heeft in Duitsland een presentatie gehouden bij wegbeheerders organisatie AGFS over mogelijkheden voor fietsverkeer. Bij de overige presentaties op die dag zag Luc enkele "aansprekende" fietsvoorzieningen:

- Een drukknop op 30 meter voor de stopstreep;
- Een diagonale fietsoversteek tussen twee links afslaande autostromen;
- Gebruik van Spat informatie om de kans op doorrijden te voorspellen; vergelijkbaar met de FLO in Nederland;
- Radardetectie met groot bereik en veel lussen in het beeld.

**Dimitri:** Ook in Utrecht loopt een proef met Vinotion camera's voor fietsprioriteit. De kosten zijn relatief hoog dus een goede kosten-baten afweging is belangrijk. Ook is het, in het algemeen, van belang om resultaten van een proef af te wachten voordat begonnen wordt met een volgende, soortgelijke proef.

Maria geeft aan dat bij de TU Delft diverse fiets apps maar ook fietsprioriteit door middel van camera's wordt geëvalueerd.

Luc geeft aan dat het interessant is om andere detectietechnieken te onderzoeken omdat de apps die voor CAM en SRM data moeten zorgen niet van de grond komen. Dit komt (mede) omdat een verdienmodel ontbreekt.

## 7. Interstartgroen

Peter Snijders geeft een presentatie over interstartgroen. Bij de programmering van verkeerslichtenregelingen zijn gelijkstarts, voorstarts, inrijden, nalopen etc. een potentiële bron van fasebewakingen. Ook is het (mede hierdoor) lastig om wachttijdvoorspellers goed aan te sturen. Om deze problemen op te lossen heeft Peter interstartgroen bedacht. De presentatie wordt gedeeld. Kort de werking van interstartgroen:

- interstartgroen is de tijd tussen start groen van signaalgroep x tot start groen van signaalgroep y;
- realisatietijd is de resterende interstartgroentijd tussen signaalgroep x en y;
- op basis van deze definities wordt een matrix gemaakt van alle x-y combinaties;
- de matrix wordt gecorrigeerd voor voorstart, gelijkstart, nastarts, inrijden, nalopen etc. vergelijkbaar met de resulterende matrix in Cocon.

Met deze methodiek is het makkelijker om (o.a.) meeverlenggroen goed te beëindigen, alternatieven beter toe de delen en de wachttijd beter te voorspellen.

In de methodiek ontbreekt nog:



- drie-traps voetgangersoversteken;
- **niet gelijktijdig realiseren deelconflicten;**
- meerdere primaire realisaties;
- halfstarre regelingen.

## 8. Vacature specialist installatietechniek

Dit punt wordt doorgeschoven naar de vergadering van januari. Dimitri heeft een kandidaat maar is zelf niet meer aanwezig.

## 9. Ontwikkelingen iVRI

### a. Governance iVRI

Er is een vacature bij de SC voor een wegbeheerder.

### b. Consolidatie iVRI dataketen

In Delft geeft een Vialis regeltoestel met een TLCGen applicatie fouten met Spat data bij reserve signaalgroepen. Dit zijn signaalgroepen die op staat geen lantaarn aansturen. Vialis onderzoekt de fout.

In Delft gaat een proef van start met tramlijn 1 waarbij vanuit de boardcomputer van de tram SRM berichten worden verstuurd.

### c. Werkgroep CAM/SRM data t.b.v. verkeerskundig beheer.

Om de Delftse proef met SRM berichten vanuit de tram te monitoren en evalueren, wordt VLOG uitgebreid met CAM en SRM data. Hiervoor is inmiddels toestemming vanuit de SC.

De werkgroep "verbeteren UC prioriteren" is inmiddels gestart. Vanuit de werkgroep is overleg met de diverse app bouwers.

## 10. Normen NEC 214, EN 12675, NEN 3384

Geen nieuws.

## 11. Werkgroepen

### 1. Stichting IVERA

- Geen nieuws.

### 2. Terugkoppeling Thematafel (i)VRI LVMB

- Er is overleg geweest met de netbeheerders over hun eisen aan de regeltoestellen.
- De gezamenlijke vergadering van de Thematafel en CVN wordt positief beoordeeld. Aan de Thematafel zal voorgesteld worden om in november 2024 opnieuw een gezamenlijke vergadering te houden.
- Arie Schreuders wordt per 1 januari 2024 de nieuwe voorzitter van de Thematafel.
- Erik van Holten geeft aan dat er wensen zijn geuit om dingen op te schonen in het Ivera protocol. Niet duidelijk is echter wat de wensen precies zijn. Deze dienen eerst geïnventariseerd te worden. Eventuele verzoeken tot aanpassing kunnen via de CAB ingediend worden.



- Voorheen interpreteerde Technolution de status knipperen (opgevraagd met VRI.STAT) als een fout. Knipperen kan echter ook ontstaan als gevolg van de werkingstijden. Technolution heeft dit inmiddels aangepast. Dit is een voorbeeld van een onduidelijke beschrijving in het Iveraprotocol.
3. TLCGen
- Er zijn inmiddels enkele geconsolideerde versies op straat geïmplementeerd.
  - In januari is de volgende kerngroep vergadering.
4. CROW werkgroep ontruimingstijden
- Deze werkgroep is bijna klaar met de werkzaamheden. In januari wordt de aangepaste richtlijn naar verwachting vrijgegeven. Alleen digitaal, niet meer op papier. Onbekend is wanneer de nieuwe richtlijn in OTTO wordt geïmplementeerd.

## 12. Lijst met te behandelen onderwerpen

Onderwerp	Wie	Wanneer
Privacy en Security	Sjoert	Februari
Kruispuntscore verkeersafwikkeling	Maarten / Kees vd Neut	p.m.
Evaluatie GNV Utrecht	Dimitri	p.m.
Gebruik VLOG data Amsterdam	Ane en/of collega	p.m.
Hoe verder met de iVRI? Na besluitvorming LVMB.	Akke	p.m.

## 13. Rondvraag

**Erik vH:** Er is onduidelijkheid over de naamgeving van iVRI componenten en certificaten bij de registratie in UDAP. Het aantal karakters dat in verschillende velden gebruikt kan worden is beperkt. In UDAP zal dit worden rechtgetrokken.

**Sjoert:** In Ccol 9.0 en hoger is het aantal multivalente uitgangen beperkt tot 255.

**Hans:** Binnen I&W wordt nog gepraat over het rapport van Sweco over hoe verder met de iVRI. In het 1<sup>e</sup> kwartaal van 2024 wordt een standpunt verwacht.

## 13. Sluiting

Erik sluit om 14.33 uur de vergadering.

Volgende keer 10 januari 2024.